

B”H

Likkutei Sichos Source Sheet

Volume 19 | Chag HaSukkos | Sicha 3

1) רמב"ם הלכות חגיגה פרק ג', הלכה ג'

אימתי היו קורין. במוצאי יום טוב הראשון של חג הסוכות שהוא תחלת ימי חלו של מועד של שנה שמינית. והמלך הוא שיקרא באזניהם. ובעזרת הנשים היו קורין. וקורא כשהוא יושב ואם קרא מעמד הרי זה משבח. מהיכן הוא קורא מתחלת חמש אלה הדברים עד סוף פרשת שמע ומדלג (דברים יא יג) "והיה אם שמוע" וגו' ומדלג לעשר תעשר וקורא מ (דברים יד כב) "עשר תעשר" על הסדר עד סוף ברכות וקללות עד (דברים כח ט) "מלבד הברית אשר כרת אתם בחרב" ופוסק:

When would they read? On the day following the first day of the holiday of Sukkot which is the first day of Chol HaMoed of the eighth year. The king would read so the people would hear. The reading was held in the Women's Courtyard. He would read while seated. If he read while standing, it is praiseworthy.

From which passages in the Torah should he read? He starts from the beginning of the chumash: "These are the words..." until the end of the passage Shema. He then skips to the passage Vehayah Im Shamoah, and then skips to the passage asair te'asair. He then reads from that passage in order until the end of the blessing and curses, i.e., until the phrase: "besides the covenant He established with them in Choreb where he concludes.

2) וילך ל"א, י"ב

הקהל את העם האנשים והנשים והטף וגרר אשר בשעריך למען ישמעו ולמען ילמדו ויראו את יהוה אלהיכם ושמרו לעשות את כל דברי התורה הזאת:

Assemble the people: the men, the women, and the children, and your stranger in your cities, in order that they hear, and in order that they learn and fear the Lord, your God, and they will observe to do all the words of this Torah.

ב

(3) חגיגה ג', א'

תנו רבנן: מעשה ברבי יוחנן בן ברוקה ורבי אלעזר [בן] חסמא שהלכו להקביל פני רבי יהושע בפקיעין. אמר להם: מה חידוש היה בבית המדרש היום? אמרו לו: תלמידך אנו ומימך אנו שותין. אמר להם: אף על פי כן, אי אפשר לבית המדרש בלא חידוש.

§ The Sages taught: There was an incident involving Rabbi Yohanan ben Beroka and Rabbi Elazar ben Hisma, when they went to greet Rabbi Yehoshua in Peki'in. Rabbi Yehoshua said to them: What novel idea was taught today in the study hall? They said to him: We are your students and we drink from your water, i.e., all of our Torah knowledge comes from you, and therefore how can we tell you something you have not already learned? He said to them: Even so, there cannot be a study hall without a novelty.

שבת של מי היתה? שבת של רבי אלעזר בן עזריה היתה. ובמה היתה הגדה היום? אמרו לו: בפרשת הקהל. ומה דרש בה?

He asked them: Whose week was it, i.e. who was the lecturer this week? They said to him: It was Rabbi Elazar ben Azarya's week. He inquired: And on what subject was the lecture today? They said to him: He spoke about the portion of the mitzva of assembly. Rabbi Yehoshua persisted: And what verse did he interpret homiletically with regard to this mitzva?

"הקהל את העם האנשים והנשים והטף". אם אנשים באים ללמוד, נשים באות לשמוע, טף למה באין? כדי ליתן שכר למביאיהן. אמר להם: מרגלית טובה היתה בידכם, ובקשתם לאבדה ממני?

They said to him that Rabbi Elazar ben Azarya interpreted the following verse: "Assemble the people, the men and the women and the little ones" (Deuteronomy 31:12). This verse is puzzling: If men come to learn, and women, who might not understand, come at least to hear, why do the little ones come? They come in order for God to give a reward to those who bring them, i.e., God credits those who bring their children to the assembly. Rabbi Yehoshua said to them: This good pearl of wisdom was in your hands, and you tried to conceal it from me?

(4) קידושין ל"ד, ב'

אלא נכתוב רחמנא מצה ולא בעי הקהל ואנא אמינא טפלים חייבים נשים לא כל שכן

But let the Merciful One write that women are obligated in eating *matza*, and it would not be necessary to state the same *halakha* with regard to assembly, and I would say on my own: If children are obligated in assembly, as is stated explicitly in the verse "Assemble the people, the men and the women and the children" (Deuteronomy 31:12), are women not all the more so obligated?

5) ירושלמי פאה פרק ב', הלכה ד'

רבי זעירא בשם שמואל אין למדין לא מן ההלכות ולא מן ההגדות ולא מן התוספות אלא מן התלמוד.

Rebbi Zeïra in the name of Samuel: One makes inferences neither from practices, nor from homiletics, nor from extraneous sources, but only from study.

ג

6) מהרש"א חגיגה ג', א'

וי"ל דהוא קרא בקטנים שהגיעו כבר לחינוך והם בכלל שמיעה ולמוד כדאמרינן קטן שהגיע לחינוך אביו מלמדו תורה ואשר לא ידעו היינו שאינן יודעין לשמור ולעשות שנזכר בקרא גבי אנשים ונשים וא"כ הטף דהכא ע"כ לא איירי בהגיעו לחינוך דלא אצטריך ליה דהא מפורש בקרא דבתר הכי ובניהם אשר לא וגו' אלא דהטף איירי בקטנים שלא הגיעו לחינוך ואינן בכלל שמיעה ולימוד ולמה הם באים אלא כדי ליתן שכר למביאיהן ולכך כללן עם האנשים והנשים ליתן שכר להם על שמביאין אותן

7) וילך ל"א, י"ג

ובניהם אשר לא ידעו: ישמעו וילמדו: ליראה את יהוה אלהיכם כל הימים אשר אתם חיים על האדמה אשר אתם עברים את הירדן שמה לרשתה:

And their children, who did not know, will hear and learn to fear the Lord, your God, all the days that you live on the land, to which you are crossing the Jordan, to possess.

8) רש"י קידושין ל"ד, ב' ד"ה ואנא

ואנא אמינא טפלים חייבין - דכתיב (דברים לא) והטף:

9) פסחים קט"ז, א'

מתקיף לה רב ספרא: חייבא לדרדקי?!

Rav Safra strongly objects to this explanation: Is it obligatory for the children? As previously mentioned, the reason one dips twice is to encourage the children to ask questions. How can this be called an obligation?

ד

10) רבינו חננאל חגיגה ג', א'

ואמרו כי ר' אלעזר בן עזריה דרש הקהל את העם האנשים והנשים והטף הא תינח אנשים ונשים וטף למה לי כו'.

11) רש"י וילך ל"א, י"ב

האנשים: ללמוד:

The men: [were to be there, in order] to learn [the words of the Torah being read];

והנשים: לשמוע:

the women: [were to be present, in order] to listen [to those words];

והטף: למה באו, לתת שכר למביאייהם:

the children: Why did they come? So that a reward would be given to those who bring them along.

ה

(12) תוספות חגיגה ג', א'

נשים לשמוע. אמר בירושלמי דלא כבן עזאי דאמר חייב אדם ללמד לבתו תורה:

ו

(13) וירא י"ח, י"ט

כִּי יִדְעַתִּי לְמַעַן אֲשֶׁר יֵצֵא אֶת־בְּנָיו וְאֶת־בֵּיתוֹ אַחֲרָיו וְשָׁמְרוּ דְרָךְ יְהוָה לַעֲשׂוֹת צְדָקָה וּמִשְׁפָּט לְמַעַן הֵבִיא יְהוָה עַל־אַבְרָהָם אֵת אֲשֶׁר־דִּבֶּר עָלָיו:

For I have known him because he commands his sons and his household after him, that they should keep the way of the Lord to perform righteousness and justice, in order that the Lord bring upon Abraham that which He spoke concerning him."

(14) עקב י"א, כ"א

לְמַעַן יִרְבּוּ יְמֵיכֶם וְיַמֵּי בְנֵיכֶם עַל הָאֲדָמָה אֲשֶׁר נִשְׁבַּע יְהוָה לְאַבְתֵּיכֶם לָתֵת לָהֶם כִּימֵי הַשָּׁמַיִם עַל־הָאָרֶץ:

in order that your days may increase and the days of your children, on the land which the Lord swore to your forefathers to give them, as the days of heaven above the earth.

(15) רמב"ם הלכות חגיגה ריש פרק ג'

מִצְוַת עֲשֵׂה לְהִקְהִיל כָּל יִשְׂרָאֵל אַנְשִׁים וְנָשִׁים וְטָף בְּכָל מוֹצְאֵי שַׁמְטָה בְּעֹלוֹתָם לְרַגְלֵי וְלִקְרוֹת בְּאַזְנֵיהֶם מִן הַתּוֹרָה פְּרָשִׁיּוֹת שֶׁהֵן מְזַרְזוֹת אוֹתָן בְּמִצְוֹת וּמַחְזִיקוֹת יְדֵיהֶם בְּדַת הָאֱמֶת. שְׁנַאֲמַר (דברים לא י) "מִקֵּץ שִׁבְעַת שָׁנִים בְּמַעַד שְׁנַת הַשַּׁמְטָה בְּחַג הַסֻּכּוֹת" (דברים לא יא) "בָּבוֹא כָּל יִשְׂרָאֵל לְרֵאוֹת" וְגו' (דברים לא יב) "הִקְהֵל אֶת הָעָם הָאֲנָשִׁים וְהַנָּשִׁים וְהַטָּף וְגֵרָךְ אֲשֶׁר בְּשַׁעְרֶיךָ" וְגו':

It is a positive commandment to gather together the entire Jewish people - men, women, and children - after every Sabbatical year when they ascend for the pilgrimage holiday and to read so that they hear passages from the Torah that encourage them to perform mitzvot and strengthen them in the true faith, as Deuteronomy 31:10-12 states: "At the end of a seven-year period, at the time of the Sabbatical year on the Sukkot holiday when all Israel come to appear... gather the nation, the men, the women, the children, and your stranger in your gates...."

16) מנין המצוות שבריש הלכות חגיגה

(ו) להקהיל את העם בחג הסכות במוצאי שמיטה. וביאור מצוות אלו בפרקים אלו:

6) to gather the people together on the day following Sukkot in the year following the Sabbatical year.

17) וילך ל"א, י"א

בבוא כל-ישראל לראות את-פני יהוה אלהיה במקום אשר יבחר תקרא את-התורה הזאת נגד כל-ישראל באזניהם:

When all Israel comes to appear before the Lord, your God, in the place He will choose, you shall read this Torah before all Israel, in their ears.

ז

18) ר"ן קידושין ריש פרק ב'

ואפילו הכי אשמעינן מתניתין דמצוה בה יותר מבשלוחה דאע"ג דאשה אינה מצוה בפריה ורביה מ"מ יש לה מצוה מפני שהיא מסייעת לבעל לקיים מצותו

י"ד

19) רמב"ם הלכות חגיגה פרק ג', הלכה ו'

וגרים שאינן מפירין חביבין להכין לבם ולהקשיב אָזְנָם לְשִׁמְעַת בְּאִימָה וְיִרְאָה וְגִילָה בְּרַעְדָּה כְּיוֹם שְׁנִתְּנָה בוּ בְּסִינִי. אִפְלוּ חֲכָמִים גְּדוּלִים שְׂיֻדְעִים כָּל הַתּוֹרָה כְּלָה חֲבִיבִין לְשִׁמְעַת בְּכֹנֶנָה גְּדוּלָה יִתְרָה. וּמִי שְׂאִינוּ יָכוֹל לְשִׁמְעַת מְכֻנָּן לְבוּ לְקִרְיָאָה זוּ שְׁלֵא קִבְעָה הַכְּתוּב אֶלָּא לְחִזְק דַּת הָאֱמֶת וְיִרְאָה עֲצָמוּ כְּאִלוּ עֵתָה נִצְטוּנָה בָּהּ וּמִפִּי הַגְּבוּרָה שׁוֹמְעָה. שְׁהַמְלִךְ שְׁלִיחַ הוּא לְהַשְׁמִיעַ דְּבַרֵּי הָאֵל:

Converts who do not understand are obligated to concentrate their attention and direct their hearing, listening with reverence and awe, rejoicing while trembling as on the day the Torah was given at Sinai. Even great Sages who know the entire Torah are obligated to listen with exceedingly great concentration. One who is unable to hear should focus his attention on this reading, for Scripture established it solely to strengthen the true faith. He should see himself as if he was just now commanded regarding the Torah and heard it from the Almighty. For the king is an agent to make known the word of God.

20) ספר החינוך מצוה תרי"ב

ונוהגת מצוה זו, בזמן שישראל על אדמתם. והעובר על זה בין איש בין אשה ולא בא במועד הזה לשמוע דברי התורה, וכן המלך אם לא רצה לקרות בטלו עשה זה. וענשם גדול מאד, כי זאת המצוה עמוד חזק וכבוד גדול בדת.

This commandment is practiced at the time when Israel is on their land. And one who transgresses this, whether man or woman, and did not come on this appointed time to hear the

words of the Torah - and so [too,] the king, if he does not want to read - has violated this positive commandment. And their punishment is very great, because this commandment is a strong pillar and great honor for the religion.

(21) רמב"ם הלכות מלכים פרק ג', הלכה ו'

וכן לא יהיה שטוף בנשים. אפלו לא היתה לו אלא אחת לא יהיה מצוי אצלה תמיד כשאר הטפשים. שנאמר (משלי לא ג) "אל תתן לנשים חילך". על הסרת לבו הקפידה תורה שנאמר (דברים יז יז) "ולא יסור לבבו". ש'לבו הוא לב כל קהל ישראל לפיכך דבקו הכתוב בתורה יתר משאר העם שנאמר (דברים יז יט) "כל ימי חייו":

Similarly, he should not be overly indulgent in his relations with his wives. Even if he has only one wife, he should not constantly be with her as is the practice of fools, as Proverbs 31:3 states: 'Do not give your strength to women.'

When the Torah forbade the king from accumulating many wives, its emphasis was that his heart not go astray as Deuteronomy 17: 17 warns: 'lest his heart go astray.' His heart is the heart of the entire congregation of Israel. Therefore, the verse commanded him to have it cleave to the Torah to a greater degree than the rest of the nation, as it is stated: 'all the days of his life.'

(22) רש"י סוטה מ"א, א'

וקורא אשימה עלי מלך שמע קבלת מלכות שמים והיה אם שמוע קבלת עול מצות

(23) שבת צ"ז, א'

אמר ריש לקיש: החושד בכשרים — לוקה בגופו, דכתיב: "והן לא יאמינו לי וגו'", וגליא קמי קודשא בריה הוא דמהימני ישראל. אמר לו: הן מאמינים בני מאמינים, ואתה אין סופך להאמין.

On the topic of Miriam's leprosy, the Gemara cites that which Reish Lakish said: One who suspects the innocent of indiscretion is afflicted in his body, as it is written: "And Moses answered and said: But they will not believe me and will not hearken to my voice, for they will say, God did not appear to you" (Exodus 4:1), and it is revealed before the Holy One, Blessed be He, that the Jewish people would believe. The Holy One, Blessed be He, said to Moses: They are believers, the children of believers; and ultimately, you will not believe.

הן מאמינים, דכתיב: "ויאמן העם". בני מאמינים — "והאמין בי". אתה אין סופך להאמין, שנאמר: "וען לא האמנתם בי וגו'". ממאי דלקה, דכתיב: "ויאמר ה' לו עוד הבא נא ידך בחיקך וגו'".

They are believers, as it is written: "And the people believed once they heard that God had remembered the children of Israel, and that He saw their affliction, and they bowed and they prostrated" (Exodus 4:31). The children of believers, as it says with regard to Abraham our Patriarch: "And he believed in God, and He counted it for him as righteousness" (Genesis 15:6). Ultimately, you will not believe, as it is stated: "And God said to Moses and to Aaron: Because you did not believe in Me to sanctify Me in the eyes of the children of Israel"

(Numbers 20:12). From where do we know that Moses was afflicted in his body? As it is written: "And God said to him further: Bring your hand to your bosom, and he brought his hand to his bosom and he took it out and behold, his hand was leprous like snow" (Exodus 4:6).

י"א

(24) אגרת הקודש סימן כ"ט

והנה מודעת זאת כי הנה רצון העליון ב"ה המלוּבש בתרי"ג מצות שבתורה שבכתב הוא מופלא ומכוסה טמיר ונעלם ואינו מתגלה אלא בתורה שבע"פ

Now, it is known that the blessed Supreme Will vested in the 613 commandments of the Written Torah, is hidden and covered, secreted and concealed. It is manifest only in the Oral Torah.

י"ב

(25) סנהדרין ל"ט, א'

א"ל כופר לר"ג אמריתו כל בי עשרה שכינתא שריא כמה שכינתא איכא קרייה לשמעיה מחא ביה באפתקא א"ל אמאי על שמשא בביתיה דכופר א"ל שמשא אכולי עלמא ניחא ומה שמשא דחד מן אלף אלפי רבוא שמשי דקמי קודשא בריך הוא ניחא לכולי עלמא שכינתא דקב"ה על אחת כמה וכמה

The emperor said to Rabban Gamliel: You say that the Divine Presence dwells in any place where there are ten adult male Jews. He asked, sarcastically: How many Divine Presences are there? Rabban Gamliel summoned the servant of the emperor and hit him on his neck [*be'appatka*]. Rabban Gamliel said to him: Why did you allow the sun to enter the house of the emperor? The emperor said to him: The sun rests upon all the world; no one can prevent it from shining. Rabban Gamliel said to him: And if the sun, which is one of ten thousand attendants that are before the Holy One, Blessed be He, rests upon all the world, the Divine Presence of the Holy One, Blessed be He, all the more so rests upon the world.

(26) תניא סוף פרק כ"ד

ומתקרבים לקדושת נפש האלהית המלוּבשת בהם המאמינה בה' אחד וגם בשעת החטא היתה באמנה אתו ית' רק שהיתה בבחי' גלות ממש תוך נפש הבהמית מס"א המחטיאה את הגוף ומורידתו עמה בעמקי שאול

and draw closer to the holiness of the divine soul that pervades them, which believes in One G-d, and remains faithful to Him even at the time when the sin is committed, except that it is then in a state of veritable "exile," as it were, within the animal soul of the *sitra achra* which has caused the body to sin and has dragged it down with itself into the depths of Sheol,

(27) ירמיה ל"א, ז'

הנְבִיא מְבִיא אוֹתָם מֵאֶרֶץ צָפוֹן וְקִבְּצֵתֵי־מִרְכָּתֵי־אֶרֶץ בָּם עוֹר וּפְסֹחַ הָרָה וְיִלְדֵת יַחְדָּו קָהֵל גָּדוֹל יְשׁוּבוּ הֵנָּה:

Behold I bring them from the north country and gather them from the uttermost ends of the earth, the blind and the lame amongst them, the woman with child and she who travails with child all together; a great company shall they return there.

***